

Els progressistes per Balears

La coalició electoral Progressistes per Balears (PSM, EU, Verds i ERC) viu expectant i amb contingut optimisme la campanya electoral. L'escalfada vida política balear els pot donar el diputat que trencaria l'històric bipartidisme en la representació illenca al Congrés dels Diputats.

La manifestació del 14 de febrer, a Palma, no sols va ser un èxit de participació. També va ser la catapulta per a l'esperança de la coalició Progressistes per Balears, formada per PSM, EU, Els Verds i ERC, d'obtenir el diputat que trencaria per primera vegada en la història democràtica balear el bipartidisme PP-PSOE en les eleccions generals.

Bipartidisme. D'ençà les primeres eleccions democràtiques, de 15 de juny de 1977, el bipartidisme en la representació al Congrés dels Diputats per Balears ha estat la norma. Primer, entre UCD i PSOE (1977-1979), i després, entre PSOE i AP (1982-1986) per acabar amb la llarga història de repartiment d'escons entre PP i PSOE (1989-2000) amb un clar avantatge per als conservadors que arribà al seu cim, fins ara, fa quatre anys, quan el PP obtenia cinc diputats i els socialistes només dos. Val a dir que el bipartidisme s'ha produït sempre en la representació al Congrés, però no en la del Senat. A la cambra alta hi ha hagut representació diferent als dos grans per elecció directa (sense comptar la designació del senador autonòmic per nomenament del Parlament) d'Abel Matutes (AP) el 1977, que va trencar el bipartidisme UCD-PSOE o, més recentment, el 1996, de la independent eivissenca Pilar Costa.

Si es continuessin triant set diputats per Balears, les probabilitats d'una tercera força política d'obtenir representació serien gairebé nul·les. El que passa, emperò, és que per primera vegada, el

pròxim dia 14 de març s'elegiran vuit escons, a causa del creixement demogràfic les Illes. Això obre perspectives noves: si els partits més petits ajunten forces, l'opció teòrica del diputat té possibilitats. És, justament, el que han fet PSM, EU, Els Verds i ERC.

Les primeres converses informals entre dirigents del PSM i d'EU, a petició d'aquest últim partit, per acordar la coalició, durant l'estiu de 2003, no semblaven tenir cap possibilitat de quallar. Però els d'EU prepararen un exhaustiu informe polític i electoral que demostrava que aconseguir el diputat era factible. Llavors, l'anàlisi interna de la direcció del PSM, ajudada d'altres raons que no fan al cas, anà passant de l'escepticisme a la fe que, en efecte, una coalició prou àmplia de forces polítiques com les que representa el mateix partit nacionalista, l'esquerrà i l'ecologista, a més d'ERC, estaria en condicions de lluitar per l'obtenció del vuitè diputat. No era fàcil. Però sí possible. Durant la tardor els contactes s'anaren repetint. A poc a poc el principi d'acord va anar veient-se cada vegada més factible. Finalment, entre novembre i gener, les direccions i consells polítics de PSM, EU, Els Verds i ERC donaren el vist-i-plau a un experiment insòlit en la història política democràtica balear. Naixia Progressistes per Balears.

La coalició. La llista és encapçalada per Fernanda Ramon, *Nanda*, del PSM, com a número 1, i per Manuel Cámara, d'EU, de número 2. Si la coalició aconseguix l'escó, es repartiran el temps de

permanència al Congrés: els dos primers anys per a Ramon i el dos darrers per a Cámara. L'aposta és original. Com explicava el dirigent del PSM, Damià Pons, en l'entrevista publicada fa dues setmanes en aquest setmanari, es tracta de fondre la tradició esquerrana i sindicalista de Manuel Cámara (dirigent històric de CCOO i PCE) amb la nacionalista que representa Ramon. Mai no s'havia intentat res semblant. Ni diferent, perquè és la primera vegada des de 1977 que l'esquerra al marge del PSOE ajunta forces per presentar una coalició amb possibilitats d'èxit electoral.

És cert que, en aquelles primeres eleccions de juny de 1977, el PSM (aleshores Partit Socialista de les Illes, PSI) va fer coalició amb el PSP (Partit Socialista Popular, liderat per Tierno Galván, el qual, llavors, el 1978, s'integrà en el PSOE), i va formar la Unitat Socialista. Però per les condicions excepcionals d'aquells comicis, i sobretot perquè no tengué cap possibilitat real, no és una coalició comparable.

Després, les condicions polítiques entre 1979 i 2003 no foren gaire favorables perquè l'esquerra i el nacionalisme progressista s'entengueren. Tot i que el PCE, després EU, tenia una relativa força electoral als comicis generals, el fet és que no obtingué representació autònoma directa (indirectament la tenia a través d'un diputat de l'Entesa de l'Esquerra de Menorca) fins al 1995. L'únic partit amb representació autònoma que competia amb el PSOE, a l'esquerra, era el PSM. No hi havia, per tant, les condicions objectives que afavorissin una coalició entre PCE (EU) i els nacionalistes progressistes. A més, i d'altra banda, les relacions bilaterals no eren gaire bones. L'any 1980, un sector del PSM, liderat entre d'altres per Eberhard Grosske, s'havia escindit. Grosske acabà convertit en màxim responsable de la EU i va aconseguir entrar directament en el Consell mallorquí i al Parlament el 1995. Aquell moment va ser important. Ja tot d'una, la col·laboració s'imposà com a única possibilitat de competir amb la immensa força conservadora. Aquell estiu de 1995, a Mallorca, PSM i EU acordaven, juntament amb PSOE i UM, cons-

Dalt, Nanda Ramon i Manuel Cámara, candidats 1 i 2 de la llista electoral de Progressistes per Balears, aliança formada, en el seu nucli dur, pel PSM, liderat per Mateu Morro (a sota, a l'esquerra) i EU, que té de coordinador general a Balears Miquel Rosselló (a sota, a la dreta).

tituir el primer Pacte de Progrés en el Consell de Mallorca. Al cap de quatre anys, EU, aliada amb Els Verds, i el PSM novament feien part d'un pacte de tota l'esquerra, amb UM, que desallotjava el PP del poder autònom balear: el Pacte de Progrés (1999-2003).

Els magres resultats electorals del 25 de maig de 2003, amb la majoria absoluta del PP, semblaven esvaïr la possibilitat de col·laboració perquè els partits progressistes pensaven més en clau interna, producte de la depressió. Però EU, i després el PSM també, decidiren jugar-se-la fort i apostar per la nova coalició progressista i nacionalista.

Esperances. Tot i que la projecció de resultats de l'any 2000 sobre la coalició Progressistes per Balears en aquest 2004 dona l'esperança d'obtenir el diputat —bastaria sumar uns cinquanta mil vots, que són si fa no fa els mateixos que obtingueren fa quatre anys per separat—, els dirigents de les dues forces majoritàries de la coalició, PSM i EU, tenien molts dubtes. En política, com se sol dir, dos més dos no sumen quatre forçosament. És a dir, a vegades les coalicions no sols no sumen sinó que, fins i tot, poden restar. Bé ho sap EU, que, amb la coalició preelectoral amb Els Verds a Mallorca, ha perdut una part

important del vot que tenia per si sola el 1995. El temor, per tant, era racional. Tanmateix, en els últims mesos, la situació política balear s'ha escalfat tant que, ara sí, les esperances són més sòlides.

En conversa informal amb aquest setmanari, en la sala dels passos perduts del Parlament, els dirigents del PSM, Pere Sampol, i d'EU, Miquel Rosselló, comentaven que, al seu parer, la política "provocadora i crispadora" del PP en política lingüística i territorial ha aixecat un sentiment de ràbia entre molts electors d'esquerra, i això els animarà a votar. "Les mobilitzacions de resposta a les provocacions del PP han fet reaccionar molts milers de ciutadans que s'han llevat de sobre la depressió postelectoral de maig", deia Rosselló. Sampol reafirmava l'efecte positiu, per als seus interessos, de les mobilitzacions contra el Govern del PP i del Consell d'UM amb suport dels conservadors, per les mesures contra el català i el territori: "Fa dos mesos no creia que la coalició pogués tenir el diputat, ara crec que sí, que tenim opcions ben reals, i és molt probable que el tenguem."

I si de l'escepticisme inicial s'ha passat a l'esperança actual ha estat, sobretot, gràcies a la manifestació del passat 14 de febrer. L'impressionant èxit d'assistència, unes 50.000 persones, és avaluat pels membres de Progressistes de Balears com la prova de les seves possibilitats electorals. Al seu parer ha de ser necessàriament la seva opció la que en surti beneficiada electoralment. Perquè l'actitud més distant del PSOE, creuen, no fa pensar que siguin els socialistes els que se'n puguin dur la majoria dels, diguem-ne, "vots de la ràbia contra el PP".

Tot i això, els d'EU mantenen viu un cert temor. Com explicava a aquest setmanari un dirigent, veuen amb preocupació l'ofegament informatiu contra IU que els mitjans de comunicació de Madrid han decretat. Tot és PP i PSOE. Bipartidisme. I com que a Balears la major part del vot s'exerceix en clau estatal (Mariano Rajoy o José Luis Rodríguez Zapatero), la preocupació és que, al capdavall, això acabi fent valer l'anomenat "vot útil" (cap al PSOE) i que els Pro-

gressistes, tot i obtenir un excel·lent resultat en vots es quedin "a un pèl de tenir l'escó", deia la font.

Amb temors o sense, els Progressistes estan convençuts que tenen una oportunitat "històrica". Mai no s'havia aconseguit l'entesa i ara existeix, a més, s'ha produït quan el context polític autòcton balear, potencialment, pot arrebregar més vots i quan, també, és més "necessari", diuen, llançar un missatge clar al PSOE: que només la col·laboració general de l'esquerra pot vèncer el PP. En relació als conservadors, Sampol explicava, esperançat, que un èxit dels Progressistes, sumat a "una baixada d'uns pocs punts de percentatge de vot del PP, obriria moltes coses, moltes...", en referència a la resta de la legislatura autonòmica i sobretot amb vista al 2007. Com a mínim, els governs -balear i del Consell mallorquí- "del pacte PP-UM" no se sentirien ja tan segurs ni tan sòlids.

Miquel Payeras

L'èxit de la manifestació del 14 de febrer és la gran esperança dels progressistes.

La quadratura del gòtic Catedrals catalanes

Març de 2004

L'arquitectura gòtica mereix una atenció creixent a casa nostra. Els últims estudis sobre mesures, proporcions i geometria permeten subratllar l'arrel clàssica i mediterrània de les nostres catedrals com les de Lleida, Mallorca, Santa Maria del Mar i Tortosa.

L'Avenç. Consell de Cent, 278, 1r 2a - 08007 Barcelona
Telèfon 93 488 34 82 - lavenc@lavenc.com / www.lavenc.com